

kohderaportti

Keski-Suomen museo

JYVÄSKYLÄ

JYVÄSKYLÄ

HUHTAHARJUN YLÄASTE JA HUHTARINTEEN ERITYISKOULU JA PÄIVÄKOTI



Luoteisjulkisivu Huhtakeskuksen suunnasta kuvattuna (Nina Äijälä 20.8.2009) Kaakkoispäätty (Nina Äijälä 20.8.2009)

id: 200128
kunta: Jyväskylä
kylä: Jyväskylä
kiinteistötunnus: 17902000460003002
sijainti: Kangasvuorentie 22, Huhtasuo
tyyppi: opetus ja koulutus
ajoitus: 1975-
ajoitusselite: 1983 ja 1987
luokitus: ei määritelty
arvotus: paikallisesti arvokas
inventoija: Nina Äijälä
inventointipvm: 20.08.2009

kohteen sisältämät rakennukset:

Huhtaharjun yläaste

Huhtarinteen erityiskoulu ja päiväkoti

kuvaus:

YMPÄRISTÖ:

Huhtaharjun koulu sijaitsee Huhtasuon keskustassa Kangasvuorentien läheisyydessä. Huhtaharjun koillispuolella, samalla suurella koulutontilla on Huhtasuon ala-aste, ja luoteispuolella koulun kanssa läheisessä yhteydessä on Huhtakeskus-ostoskeskus. Huhtaharjun ja Huhtasuon koulujen välissä on puustoinen maavalli. Kaakkoispuolella on metsäisen kevyen liikenteen väylän toisella puolen Kangasvuoren sairaala ja itäpuolella laaja ulkoilualue. Lounaispuolella Kangasvuorentien ja koulun välissä on pieni metsäsaareke.

Huhtakeskuksen ja Huhtaharjun koulun välillä on puistomainen, laatoitettu alue istutusaltaineen. Koulun ja Huhtakeskuksen välillä kulkee katettu käytävä. Koulun Huhtakeskuksen puoleinen piha-alue on suunniteltu sisääntuloaukioksi ja tapahtumatoriksi, se on laatoitettu aukea alue, jonka reunalla oleva maavalli on pengerrytetty penkeiksi. Tapahtumatorin reunalla on puurakenteinen varasto, jonka paikalla aiemmin oli näyttämörakennus varasto-osineen. Tapahtumatorin luoteisreunassa on istutusaltaita ja arkkitehti Arne von Boehmin suunnittelema veistos. Veistoksen isompi kehä kuvastaa auktoriteettiä eli opettajia ja vanhempia ja pienempi kehä oppilasta. Kehiä yhdistävä varsi kuvastaa tiedon siirtymistä opettajalta oppilaalle. Alun perin istutusaltaiden paikalla oli vesiallas, johon veistos sijoittui. Alkuun veistoksen molemmissa kehissä oli yhdellä sivulla vesiverho.

Välituntipiha yläasteosan ja erityiskoulu-päiväkotisiiven välissä on jaettu puu- ja istutussaarekkeilla kolmeen pienempään piha-alueeseen. Erityiskoululla ja päiväkodilla on omat piha-alueensa. Päiväkodin pihaa ympäröi aita.

KOULURAKENNUS:

Huhtaharjun koulukeskus on betonirunkoinen, kellanruskealla poltetulla tiilellä vuorattu varsin suurikokoinen rakennus, jonka rakennusmassat sijoittuvat U-kirjaimen muotoon eli yhdeltä sivulta auki olevan suorakaiteen mallisesti. Rakennuksen keskiosa eli koulun liikuntasali- ja monitoimikeskusosa kytkee yhteen kaksi pitkänmallista siipeä, joista pienempi siipi lounaispuolella on Huhtarinteeseen erityiskoulun ja päiväkodin käytössä. Rakennus on osittain yksi- ja osittain kaksikerroksinen. Monimuotoisessa koulurakennuksessa julkisivuissa on eri kokoisia laatikkomaisia osia ja vinokattoiset, yläikkunalliset, pitkittäissuuntaiset korkeat osat siipiosien keskellä.

Julkisivun erimuotoiset osiot yhdistettyinä piha-alueisiin muodostavat koulurakennuksesta pienempiä osakokonaisuuksia, joiden mittakaavassa säilyy inhimillisyys, vaikka pohjapinta-alaltaan koulurakennus on melko suuri.

historia:

Jyväskylän Huhtasuolle perustettiin peruskoulun ala-aste vuonna 1975. Vuonna 1978 tehdyssä Huhtasuon keskustan asemakaavassa yläasteen rakentamiseen valmistauduttiin varaamalla suuri koulutontti, jonka pohjoisosassa sijaitsi Huhtasuon ala-aste ja jonka eteläosaan myöhemmin valmistui Huhtaharjun yläaste. Oman yläasteen saaminen Huhtasuolle nousi ajankohtaiseksi kysymykseksi 1980-luvun alussa. Huhtasuon yläasteen rakentamispäätöksen ratkaisi ns. suuri koulukauppa: Jyväskylän kaupunki myi ja saneerasi suurimman koulurakennuksensa Keskuskoulun valtiolle ammattioppilaitosten opettajaopiston käyttöön ja samalla valtio antoi rakennusluvan Huhtaharjun yläasteen rakentamiseen.

Jyväskylän kaupunki järjesti suunnittelukilpailun Huhtaharjun ylä-asteen ja aivovauriolasten koulusta. Kilpailun tavoitteeksi asetettiin arkkitehtonisesti korkeatasoinen ja toiminnallisesti tarkoituksenmukainen koulu- ja monitoimikeskus, joka liittyisi elimellisellä tavalla jo rakennettuun Huhtakeskukseen ja täydentäisi alueen kaupunkikuvaa. Koulurakennuksesta haluttiin toiminnallisesti hajautettu, jotta tungoksen tunnetta suuressa koulussa vältettäisiin. Erityisesti painoarvoa annettiin väljyydelle ja viihtyvyydelle. Lisäksi osasta koulun tiloja tulisi muodostaa monitoimikeskus, joka olisi iltaisin yhdyskunnan vapaa-ajankäytössä.

Kilpailun voittajatyöksi valittiin Arkkitehtitoimisto Aarne von Boehmin suunnittelema ehdotus "Vihersolut". Voittajatyö perustui soluhallijärjestelmään, jossa rakennukseen suunniteltiin kolme solualahallia, joita yhdisti pääkäytävänä kahdessa kerroksessa toteutettu sisäkatu. Nimimerkki "Vihersolut" kuvasti näiden oppilasalojen liittymistä puutarhamaisiin ulkotiloihin. Arkkitehti Aarne von Boehmin mukaan suunnittelun yhtenä lähtökohtana oli 1970-luvulla toteutettu peruskoulu-uudistus. Uuden järjestelmän yläasteet toimivat aineluokkaperiaatteella, jolloin oppilasluokilla ei ollut omia luokkahuoneita. Von Boehmin voittajaehdotuksessa tilannetta pyrittiin muuttamaan: kullekin luokka-asteelle oli varattu oma aulana toimiva soluhallinsa. Ehdotuksen kilpailuselostuksessa korostettiin tällaisen viihtyisän kotialueen merkitystä oppilaiden identiteetin muodostumisessa. Kustakin soluhallista on uloskäynti piha-alueelle, joka sekä on istutusten avulla jäsenelty pienemmiksi luokka-asteiden välituntipihoiksi. Soluhallien yhteyteen järjestettiin myös henkilökohtaisen omaisuuden säilytystilat. Yksi solualahallin periaatteen etu oli juuri aulahallien aukeaminen ulospäin. Tämä vähensi suuren koulun oppilasliikenteen ruuhkaisuutta, etenkin kun kustakin soluhallista on oma portaansa toiseen kerrokseen ja luokkatilat on hajautettu tasaisesti soluhalleihin nähden.

Huhtaharjun koulun ensimmäinen rakennusvaihe eli yläasteosa valmistui vuonna 1983. Erityiskouluosa, johon sijoitettiin myös päiväkotitilat, valmistui vuonna 1987. Huhtaharjun koulun urakoi Rakennus-Ruola Oy ja vastaavana työnjohtajana toimi insinööri Raimo Viljanen. Valmistuneeseen koulurakennukseen tuli luokkatilojen lisäksi moderni auditorio ja liikuntatilat. Huhtaharjun yläasteen opetus oli aloitettu jo ennen koulurakennuksen valmistumista, vuonna 1982 Syrjälän koulutiloissa. Huhtaharjun koulun perustaminen merkitsi käytännössä kahden muun yläasteen, Syrjälän ja Harjun, lakkauttamista. Niiden opettajakunta siirtyi Huhtaharjun kouluun. Huhtaharjun koulun ensimmäinen rehtori oli Reino Viinamäki.

Rakennukseen tehdyt muutokset ovat olleet vähäisiä. Vuonna 1983 haettiin lupaa rakentaa esiintymislava koulun tapahtumapihalle. Esiintymislava toteutettiin varastorakennuksen osana. Esiintymislavaan kohdistui kuitenkin ilkivaltaa ja se lopulta paloi. Varasto rakennettiin sittemmin uudelleen samalle perustalle, mutta ilman esiintymislavaa. Vuonna 1984 haettiin lupaa väestönsuojan laajentamiselle ja 2005 vahitimestarin asunnon muuttamiseksi erityisopetustiloiksi. Lisäksi sisätiloihin on tehty pieniä toiminnallisia muutoksia: opettajainhuoneen neuvottelutilat toimivat nykyisin opettajien työtiloina, kopiointi- ja monistustiloihin on myös tehty pieni työtila jakaen tilaa hyllyillä, koulun kirjastossa oli aiemmin paljeovi, jonka paikalle on rakennettu kiinteä väliseinä ja kirjaston takatila toimii erityisopetustilana. Luokkaan 250 on tehty samantyyppinen väliseinäratkaisu. Myös koulun ruokala oli alunperin jaettavissa paljeovien. Ovet eivät kuitenkaan toimineet hyvin ja ne poistettiin. Luokka 164 suunniteltiin alun perin oppilaskunnan huoneeksi, mutta se on kuitenkin aina ollut normaali opetustila.

arviointi:

Huhtaharjun koulukeskus on Arkkitehtitoimisto Aarne von Boehmin suunnittelema arkkitehtuurikilpailun

voittotyö. Jyväskylän kaupungin vuonna 1980 julistamassa suunnittelukilpailussa tavoiteltiin arkkitehtonisesti korkeatasoista ja toiminnallisesti tarkoituksenmukaista koulu- ja monitoimikeskusta, joka täydentäisi kaupunkikuvaa ja liittyisi jo aiemmin rakennettuun Huhtakeskukseen. Painoarvoa pantiin erityisesti viihtyisyydelle, väljyydelle ja toimintojen hajauttamiselle niin, että tungoksen tunne suuressa koulussa vähenisi.

Arkkitehtitoimisto Aarne von Boehmin kilpailuehdotus "Vihersolut" pohjautuu soluhalli-keskuskatu-idealle, jossa koulun tilat rakentuvat kolmen soluhalli-aulan ja niitä yhdistävän keskeiskäytävän ympärille. Suunnittelun lähtökohtana oli peruskoulu-uudistus ja yläasteikäisten oppilaiden ikäryhmän tarpeet: aineluokkajärjestelmäisissä yläasteen koulurakennuksissa ei oppilaille ollut minkäänlaista omaa koettua tilaa. Vihersolut-ehdotuksessa korkea, väljä ja viihtyisä aula- ja käytäväosa on suunniteltu siten, että kullekin luokkasteelle on oma aulahallinsa ja uloskäyntinsä omalle välituntipihalle. Koulukeskus suunniteltiin myös osaksi Huhtasuon asuinyhteistöä, koulusta suunniteltiin monitoimikeskus, jonka tiloissa iltaisin ja viikonloppuisin olisi mahdollista järjestää monenlaista toimintaa ympäristön asukkaille. Rakennus kytkeytyy puistomaisen osan ja katosten avulla Huhtakeskukseen ja on suunniteltu osaksi aluekokonaisuutta.

Huhtaharjun koulukeskuksen suunnittelijan, arkkitehti Aarne von Boehmin (s. 1947) tuotannossa koulurakennukset ovat keskeisessä osassa. Von Boehm on suunnitellut yli kolmekymmentä koulujen uudisrakennusta saneerausta ja laajennusta eri puolelle Suomea. Huhtaharjun koulukeskus on von Boehmin varhaisista tuotantoa ja sillä on ollut tärkeä merkitys von Boehmin myöhemmän uran kannalta referenssikohteena.

Huhtaharjun koulukeskus edustaa oman aikansa hyvää modernia suunnittelua ja sen suunnitteluideat olivat rakennusajankohtana edelläkävyyttä. Koulurakennus on säilyttänyt olennaisilta osin alkuperäisen asunsa, tehdyt muutokset ovat olleet vähäisiä, eivätkä vaikuta kokonaisuuteen heikentävällä tavalla. Rakennukseen valitut materiaalit ovat kestäneet hyvin aikaa.

Lähteet:

PAINAMATTOMAT LÄHTEET:

Jyväskylän kaupunki, rakennusvalvonnan arkisto. Rakennusluvut.
L15/82
L357/83
C430/84
05-369
86-674

Vasara, Auli; rehtori. 23.10.2009. Haastattelu. Huhtasuon, Jyväskylä.

Von Boehm, Aarne; arkkitehti. 28.10.2009 Puhelinhaastattelu.

Arkkitehtitoimisto Aarne von Boehm, 1981. Jyväskylän kaupungin Huhtaharjun yläasteen ja aivovauriolasten koulun suunnittelukilpailu. Kilpailuselostus, pohjapiirros, esite. (Saatu sähköpostin liitetiedostona 28.10.2009)

Insinööri-toimisto Mittatyö Suomi Oy 2009. Kosteusvaurio ja sisäilmatutkimus. Huhtaharjun koulu. Työnumero 462/KUT (Saatu sähköpostin liitetiedostona).

PAINETUT LÄHTEET:

Laurio, Sakari 1999. Koulut mukana Huhtasuon kehityksessä. Teoksessa Salonen, Veikko ja Haikari, Janne (toim.) 1999. Minun Huhtasuoni. Huhtasuon asukasyhdistys 1974-1999. Huhtasuon Asukasyhdistys ry. Jyväskylä.

Arkkitehtuurikilpailuja. Jyväskylän kaupungin Huhtaharjun yläasteen ja aivovauriolasten koulun suunnittelukilpailu. Arkkitehti -lehden 3/81 irtoliite.